

povijesti, razdoblje Duha Svetoga na što upućuju znakovi: nebo se otvara, pristup Bogu opet je slobodan, Bog progovara nakon što je njegova šutnja poput mōre ležala nad Izraelom i nad čitavim svijetom; Duh Gospodnji silazi i ostaje na Pomazaniku, a s njime i na svijetu.

Autor ističe da je Duh Sveti glavni princip djelovanja i u životu Blažene Djevice Marije. Od početka je puna Duha Svetoga i njime osjenjena u času Isusova začeca. Zahvaljujući Duhu Svetomu Marija je čitavim svojim bićem slika Crkve na putu i Crkve u nebeskoj slavi.

Posljednje poglavlje knjige posvećeno je eshatološkim temama. Autor donosi razmišljanja o vječnome životu i zajedništvu sa svetima. Nadalje, obrazlaže pojam tajne prema K. Rahneru. Također, donosi razmišljanje o čistilištu i reinkarnaciji. Progovara o smrti. I zaključuje s temom »Naša je domovina na nebesima«. U svojim promišljanjima na jednostavan i vrlo jasan način prikazuje istinu da je naš cjelokupni život usmjeren prema vječnosti te je kao takav obavijen tajnom. Čovjek je biće usmjereno prema tajni i upravo to obilježava njegovu bit u naravnome i nadnaravnome redu. Tajna čovjeka tvori i dovršava. Sam autor zaključuje da je cilj čovjekova života »bezimen, neograničen, ničem podvrgnut, nedostupan, svet — sveta tajna... A to znači da je čovjek u svojoj biti biće tajne« (str. 508).

Ovo djelo može biti od velike koristi ljudima različitih profila: teolozima, jer im daje poticaje i oduševljenje da promišljanju o najdubljim tajnama vjere, kao i pastoralnim djelatnicima — jer autor promišlja i piše o velikim temama jednostavnim stilom i na razumljiv način. Njome se mogu poslužiti i laici koji na ovim stranicama mogu pronaći odgovore na svoja životna pitanja i nadahnuće za radikalniji vjerski život.

Ivan Antunović

Naš najbolji prijatelj, prema Christianu Peschu priredio Stanislav Kos, Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove, Zagreb, 2011, 278 str.

U izdanju Filozofsko-teološkog instituta Družbe Isusove izašla je knjiga pod naslovom »Naš najbolji prijatelj«. Riječ je o djelu koje je prema izvorniku uglednog teologa Christiana Pescha, SJ »Unser bester Freund« priredio hrvatski isusovac p. Stanislav Kos. Sam autor u uvodu kaže kako je riječ o promišljenom i prerađenom djelu, koje na taj način dobiva i svoju izvornost.

Posljednjih godina naše društvo je obilježeno novom vrstom prijateljstva, koje bismo mogli nazvati virtualnim. Pojednostavljeno rečeno, svijet elektroničkih medija, a napose internet, nudi nam pregršt mogućnosti ostvarivanja komunikacije s osobama s kojima nikada nismo bili, a vrlo vjerojatno nećemo niti biti, u nekoj fizičkoj blizini. Te mogućnosti komunikacije promijenile su i pojam prijatelja. Na ekranima naših računala svakodnevno se, primjerice preko vjerojatno najpopularnijeg servisa *Facebooka*, povećava i broj naših prijatelja. Rastu tako brojke kod nekih i do nekoliko tisuća. Sa svima njima, često ne praveći nikakve razlike, dijelimo i najintimnije dijelove svoje osobe. Na neki način izgubili smo osjećaj da svoju intimu dijelimo samo s najboljim prijateljem odnosno prijateljicom. Izgubio se osjećaj da srce srcu govori.

Knjiga koja je pred nama nudi nam istinsko prijateljstvo Isusa Krista, prijateljstvo koje se izražava kroz simbol probodenoga srca, srca koje je ranjeno ljubavlju. U trideset poglavlja, na 278 stranica, autor čitatelju približava dvije stvarnosti prijateljskoga odnosa s Kristom. U tom smislu i knjiga se može podijeliti na dva dijela. U prvom dijelu, gotovo u litanijskom nizu, prikazane su kvalitete Isusova prijateljstva. On je najbolji, najplemenitiji, suosjećajan, velikuđušan, prokušan, ljubazan, mudar, mo-

ćan, spreman pomoći, prijeko potreban, nedokučiv, neistraživ, vjeran do smrti, vjeran preko groba. Takvoga prijatelja svatko razuman poželio bi imati za svojega. Kada se u čitatelju pobudi želja da bude prijatelj takvoga Prijatelja, dolazimo do drugoga dijela knjige, u kojemu se čitatelja vodi da pobudi iste osjećaje koje je prepoznao kao one koje Krist gaji prema njemu, i da Mu uzvрати. Čitatelj je pozvan promatrati bol svojega Prijatelja zbog duhovne sljepoće ljudi, zbog neljapa za svoje spasenje, zbog mržnje svijeta, obeščašćivanja Boga, okorjenosti grješnika, malene gorljivosti njegovih prijatelja. Dolazimo tako do onoga vida pobožnosti Srcu Isusovu koji nazivamo naknadničkim: svjesni svega onoga što Krist čini za nas osobno, ali i za cijeli svijet, te svjesni činjenice da mnogi ne prepoznaju njegovu ljubav, želimo svojem Prijatelju na nama svojstven način »nadoknaditi« ljubav.

Gotovo nepravedno se pobožnost Srcu Isusovu stavlja po strani kao izraz pretjeranoga devocionizma i duhovnoga individualizma, koja svojim prakticiranjem odvlači od istinskoga zajedništva u bogoštovlju Crkve. Međutim, prava pobožnost Srcu Isusovu trebala bi pridonijeti upravo suprotnome. Povijesno gledano, Blagdan Srca Isusova u javno bogoštovlje čitave Crkve uveo se ne tako davne 1856. godine. No svijest o važnosti Srca Isusova seže do početaka Crkve, do onoga trenutka kada je Četvrti Evanđelist uočio da su iz Kristova probodena boka na križu potekli krv i voda. Od tada pa do danas crkveni pisci nisu prestali u tom probodenom boku promatrati postanak Crkve i njezinih sakramenata. Jasno je da je probodeni Kristov bok samo simbol onog njegova unutarnjeg predanja, kojim je svoj vlastiti život predao za one koje je ljubio do krajnje granice svoje ljudske egzistencije, do smrti. Onaj koji ispravno časti božansku ljubav koja nam se očitovala u Kristovu vazmenom otajstvu — njegovoj mucu, smrti i uskrsnuću — po pobožnosti

Srcu Isusovu bit će još dublje uveden u to otajstvo, i na taj način će, ne samo njegova pobožnost nego i čitava egzistencija, biti uvedena u život Crkve u svim njezinim dimenzijama. »Bitnost i smisao čašćenja božanskog Srca Isusova sastoji se u tome, da nas s Isusom uvijek sve tješnje i srdačnije sjedinjuje i da iz Njega crpimo uvijek sve izobilniju snagu za proizvođenje dobrih plodova« (str 23).

Knjiga »Naš najbolji prijatelj«, premda nastala na temelju izvornika starog gotovo jedno stoljeće, nudi nam vječnu istinu koja nikada ne zastarijeva: »Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jednorodena da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni« (Iv 3, 16). Pobožnost Srcu Isusovu uvodi nas upravo u središte te božanske ljubavi.

Danijel Koraca

Mirko Nikolić, *Nedjeljni susreti B*, Filozofsko–teološki institut Družbe Isusove, Zagreb, 2011, 207 str.

Pisac knjige *Nedjeljni susreti — B*, p. M. Nikolić, svojim stilom nastavlja komentirati evanđelja koja se čitaju u godini B, uglavnom uzeta iz Evanđelja po sv. Marku. Cilj je jasan: čitatelj treba što bolje doživjeti nedjelju, Božja riječ treba pokrenuti njegovo srce i učiniti ga radošnjim svakoga Dana Gospodnjeg.

Lakoća čitanja ovih tekstova, bolje reći meditativnost, u tome je što pisac ne temelji svoje pisanje na egzegezi odnosno na tumačenju pojedinih riječi, što može biti zanimljivo, ali i zamorno. Također, ne razvija teološku misao koja može biti poučna, ali i učiniti čitanje napornim i teškim. Ovakvim stilom želi pomoći čitatelju da se susretne s Bogom. S tim mu ciljem pokazuje smjer ili put kojim bi mogao krenuti, a onda ostavlja slobodu hoda koja njemu odgovara. Tako čitatelj u svojoj molitvi sam komunicira sa svojim Stvoriteljem i Stvoritelj sa svojim stvorenjem, kako piše sv. Igna-